

ХВАЛА СУНЦУ, ЗЕМЉИ, ТРАВИ, *Стеван Раичковић*

Размисли: Зашто је природа важна за човека? Какав је однос човека према природи?
Какав је твој однос према природи?

Сети се које његово дело смо читали у 5. разреду?

Стеван Раичковић је рођен 5. јула 1928. у Нересници, код Кучева, у Браничевском округу, а умро је 6. маја 2007. у Београду. Један од највећих песника код нас. Највише говори о љубави према природи и сетним осећањима. (СЕТА?)

Често је писао о трави, води, сунцу, птицама, камену, природи уопште, о реци, о стаблима, о људском животу, самоћи, усамљености, тишини, пролазности и смрти... Насупрот хладноћи и усамљености у градовима, хвалио је слободу, чистоту и мир које нуди природа. Најпознатија му је књига песама „Камена успаванка”, али није занемарљива и лепота песама у збиркама „Тиса”, „Детињство”, „Песма тишине” и многим другим. Ова песма је из истоимене збирке песама.

Велимир Милошевић је о Стевану Раичковићу рекао: Раичковић је сликар неупадљивих, али необичних стања и збивања која не могу да остану сакривена песнику који с природом живи у љубави и пријатељству. Песник је постао онај врач, онај маг који те светове буди и оживљава, а неке наново ствара, бојећи их бодрим бојама живота. Тако цела природа постаје једна велика, сликовита, звучна поема. Све што у њој живи, дише и расте у небо или струји дубинама вода, један је глас те поеме, те велике опште песме која у нама вечно бруји... Објасни значење речи ВРАГ и МАГ. У којој су ове речи у вези са Стеваном Раичковићем?

Шта је **поема**?

Како је природа приказана у песми?

Одреди став лирског субјекта према природи.

Објасни појам **ЛИРСКИ СУБЈЕКАТ**.

Протумачи симболично значење сунца, земље и траве.

Песник помоћу ових слика природе слави радост и лепоту живљења, зато је ова песма према књижевној врсти **ДИТИРАМБ**, а по неким је и **ОДА**.

Одреди књижевни род тему и идеју. Напиши поруке песме.

Да ли се сећаш још неке песме која је **ДИТИРАМБ**?

Сећаш ли се песме „Ала је леп овај свет” Јована Јовановића Змаја?

Дитирамб је песма у којој је опевана радост и лепота живота и природе. Дитирамб је у почетку била песничка врста посвећена грчком богу Дионису. Баш из дитирамба се временом развила драмска поезија / драма. Тек је касније ова врста почела да се везује за песму која пева радост живљења и одушевљење лепотама овог света. Супротна песничка врста дитирамбу јесте **елегија**. Реч је о песми са тужним садржајем.

Версификација: одреди врсту стиха. О ком је стиху реч на почетку песме? Размисли и о рими. Шта је **рима**? Сети се синонима за ову реч. Често говоримо о рими у односу на редослед стихова, али знамо да се риме разликују и према броју обухваћених самогласника. Подсети се, према броју слогова који се римују, рима може бити:

МУШКА

ЖЕНСКА

СРЕДЊА

пут-љут

тама-сама

Даница-станица

Задатак за тебе: Проучи дате примере па се спремим да нам на часу одаш тајну.

ЗАХВАЛНОСТ...

СУНЦЕ

Песник (и лирски субјекат) прво је исказао захвалност сунцу, што не треба да нас чуди ако знамо да је сунце и светлост и топлота и живот и радост. Без сунца не би било ничега.

ЗЕМЉА

На земљи се одвија наш живот од почетка до краја, од рођења до смрти. Сав наш живот одвија се управо на земљи. Све што нам се дешава, дешава нам се на њој. Све што имамо и од чега живимо долази нам управо од ње.

ТРАВА

Трава својим зеленилом улепшава наш свет. Опстаје у свим условима; нико јој не може ништа. Лечи нам душу и тело, подстиче нас на радост и срећу. Не можемо ни замислити каква би земља била без траве.

ВАЗДУХ

Ваздух је и за песника, као и за све нас, плав. Удишемо га, одржава нас у животу. Нажалост, и подразумевамо га. Зашто је ваздух плав?! Размисли мало и о симболичном значењу ове боје.

*Ma koliko
čovjek dobro
da govori...
kada previše govori
on uvek na kraju
kaže neku
GLUPOST...*

ГОВОР

Да нема говора, ништа не бисмо могли пренети другима. Не бисмо се могли захвалити животу и свему што нас окружује. Говор је најсавршеније средство комуникације. Нажалост, и овај природни дар подразумевамо и већина му не посвећује нимало пажње.

ВИД

Још једна појава која нам је дата да у њој уживамо и да је не подразумевамо, а већина управо то чини. Људско око је посебно око. Гледамо свет око себе, доживљавамо исти тај свет на свој начин. Мрав који мили – мали, неприметан, небитан, али га видимо и размишљамо о њему. Како бисмо уживали у лепоти која се простире око нас да немамо овај дар?!

СРЦЕ

Срце нас води кроз живот. Дозвољава нам да доживимо и бол и радост. Сва наша осетљивост и осећајност крије се баш у срцу. Како бисмо осетили усхићење пред природним лепотама да немамо срце?!

ЦЕЛИ СВЕТ

Све на свету оставља свој отисак, сећање, а у нама самима остаје траг свега што постоји. Зар то није велика срећа?!

ЛУДА ГЛАВА

Захвалност лудој глави јавља се на крају песме јер мисли на које нас наводи ова песма, често не нађу одјека у нама без повода. (Не)свесно смо сурови. С друге стране, када је глава – луда?!

И на крају песме, песник нас враћа на почетак.

Зашто?

Зато што је цео живот један велики круг, циклус.

Има још много тога на свету због чега човек треба да буде захвалан.

ДОМАЋИ ЗАДАТАК:

Коме би се ти захвалио/ла?

Размисли, препусти се осећањима и када наиђе инспирација, напиши песму или прозни запис о томе у духу дитирамба.